

Utbildningsinspektion i Västra Bodarna skola, grundskola F-6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	3
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Västra Bodarna skola den 26 oktober 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Västra Bodarna skola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Västra Bodarna skola intervjuades rektorn, elever, lärare och övrig personal. Inspektörerna gjorde besök på lektioner i de flesta årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan

Västra Bodarna skola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	67
Förskoleklass	12
Grundskola	115

Västra Bodarna skola har elever i förskoleklassen och årskurserna 1–6. I anslutning till skolan finns fritidshem och förskola. Förskolan ingår inte i denna rapport då den inspekteras separat.

Västra Bodarna skola är en del av Hemsjö område. Området består också av Hemsjö kyrkskola, Ingared, Ödenäs och Gustav Adolfsskolan.

Skolans elever och pedagogiska personal är organiserade i såväl tre arbetslag som två spår. De tre arbetslagen består av förskoleklass och årskurs 1, årskurserna 2–3 samt 4–6. De två spåren löper parallellt över samtliga årskurser.

Västra Bodarna skola har få elever med annat modersmål än svenska.

Skolan ligger cirka fem kilometer söder om Alingsås centrum. Lokalerna är handikappanpassade och ligger i ett lugnt område med skogs- och landsbygdsmiljö samt en sjö inom nära räckhåll.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Västra Bodarna skola och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Stämningen på skolan beskrivs som god och trivsamt och eleverna utvecklar och når kunskaper i grundskolans ämnen enligt de nationella målen. Det har skett en positiv utveckling med skolans kvalitetsarbete och skolans kvalitetsredovisning är innehållsrik och uppfyller väl författningarnas krav.

Det finns dock enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Elevernas möjligheter till inflytande över och ansvar för det egna lärandet bör utvecklas.
- Rutiner för elever med tillfälligt behov av pedagogiskt stöd bör utarbetas så att dessa elever inte riskerar att bli utan stöd.
- Formerna för att följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling bör förbättras.
- Det saknas kontinuitet och ett tydligt ledarskap på skolan.

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, respektive för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Enligt inspektörernas bedömning får eleverna i förskoleklassen förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger. Ett språkprojekt där förskolan och barnens vårdnadshavare samarbetar, har bidragit till att eleverna tidigt blir språkmedvetna, enligt rektorn.

Av skolans kvalitetsredovisning från läsåret 2004/2005 framgår att dåvarande årskurs 5 hade en relativt god måluppfyllelse. Det var 20 av 23 elever som nådde målen i matematik och 22 av 23 elever som nådde målen i svenska och engelska. Någon sammanställning av elevernas kunskapsutveckling i övriga ämnen och övriga årskurser finns inte att tillgå, men enligt rektorn och lärarna är måluppfyllelsen även där överlag relativt god.

Stämningen på skolan beskrivs av både elever, rektorn och personalen som god och trivsamt, även om vissa incidenter kan inträffa. Den goda stämningen bekräftas också av resultaten av enkäter som eleverna har fått besvara. Det är dock ett fåtal svar som tyder på att mobbning kan förekomma. Dessa signaler tar rektorn och personalen på allvar och skolan arbetar förebyggande med värdegrundsfrågor.

Mer om skolans arbete med normer och värden redovisas under bedömning av verksamheten. Där finns också mer att läsa om elevernas möjligheter till inflytande som inspektörerna bedömer vara begränsat.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Till vissa delar utgår skolan från Quadricepsmodellen i sitt värdegrundsarbete. Det är en modell som bygger på Lorraine Monroes idéer om en framgångsrik skola. Modellen utgår utifrån att sätta barns lärande i centrum och att personalen skall ha ett gemensamt förhållningssätt till värdegrundsfrågor.

Rektorn och personalen är noga med att poängtera att de endast valt delar av modellen, som enligt dem passar på Västra Bodarna skola, och att de till viss del värjer sig mot det regelverk som modellen innebär. Tre etiska regler har ändå tagits fram på skolan, gemensamt med eleverna. Dessa är ”respektera dig själv”, ”respektera andra” samt ”respektera vår gemensamma egendom”.

För att förebygga mobbning och kränkningar arbetar skolan med olika drama- och rollspel, värderingsövningar, samtal i grupp, kamratstöd och fadderskap, där elever i årskurserna 4–6 är faddrar till elever i årskurserna 1–3. Det

finns ett antimobbningsteam på skolan som bland annat fungerar som stöd till de elever som är kamratstödjare. Både rektorn, elever och personal upplever att arbetet har gett ett gott resultat och att det har bidragit till den goda stämning som råder på skolan. Inspektörerna gör också bedömningen att skolan arbetar på ett målmedvetet sätt med värdegrundsfrågor.

Skolan bedriver även ett aktivt arbete med hälsa och rörelse genom t.ex. friskvårdsveckor och arbete med miljöfrågor. Det senare visar sig främst i vad som kallas ”grön flagg” vilket innebär att skolan regelbundet sätter upp nya miljömål och också arbetar med dessa.

I författningarna anges att eleverna skall ha inflytande över hur deras utbildning utformas och att inflytandet skall anpassas efter ålder och mognad. Enligt lärarna arbetar de med elevinflytande genom att samtala med eleverna, utvecklingsamtalen, klass- och elevråd samt genom elevernas individuella utvecklingsplaner. För att medverka i olika sysslor, som exempelvis elevrådet, får eleverna i de högre årskurserna lämna in en ansökan. Tanken med ansökningarna är att få uppdragen attraktiva och att träna eleverna i hur den demokratiska processen fungerar i praktiken.

Inspektörernas uppfattning är att klass- och elevråd fungerar bra, men att elevernas möjligheter till inflytande över sitt eget lärande inte är tillräckligt. Elevernas inflytande begränsas till att eleverna får välja arbetsuppgifter inom givna ramar och i vilken ordning arbetsuppgifterna skall utföras, vilket inte är i överensstämmelse med gällande författningar.

Särskilt stöd

Enligt skolförfattningarna skall varje barn i behov av särskilt stöd också erhålla stöd.

Hemsjö område har ett elevvårdsteam som ansvarar för de fem skolorna i området. Teamet består av specialpedagoger, skolsköterskor, kurator och psykolog. De träffas en gång i månaden för genomgång och uppföljning av ärenden de arbetar med. Utöver det träffas varje månad ett ”elevvårdsteam” bestående av specialpedagog 1–5 år, specialpedagog 6–12 år, skolsköterska, BVC-sköterska samt rektor på Västra Bodarne enhet. Däremellan stämmer rektor och specialpedagog för skolan av med varandra varje vecka.

Det är annars lärarna som har huvudansvaret för att elever med behov av särskilt stöd också får det stöd de har rätt till, medan specialpedagogens roll är att handleda lärarna i deras arbete. I något undantagsfall har specialpedagogen enskild undervisning med någon elev, annars ges stödet i den egna klassen.

Både elevvårdsteamet och lärarna menar att skolan upprättar åtgärdsprogram för alla elever i behov av särskilt stöd. De flesta upprättas av specialpedagogen tillsammans med ansvarig lärare, efter samråd med föräldrar och elev. Däremot säger lärarna att de känner stor oro för att de får ta för mycket av stödbehovet i den egna undervisningen. Skolan försöker lösa det genom att vara fler vuxna i klassrummet då även fritidspedagoger i viss utsträckning är behjälpliga i undervisningen.

Inspektörernas bedömning är att de åtgärdsprogram som tagits del av är välskrivna och tydliga och att kontinuerlig uppföljning av dem sker. Däremot bedömer inspektörerna att elever med behov av tillfälligt specialpedagogiskt stöd, inom den klass eller grupp de tillhör, riskerar att gå miste om detta och att

de därmed inte får det stöd de enligt författningarna har rätt att få. Det stöd som erbjuds i form av fler vuxna i klasserna ges i hög grad till elever med koncentrationssvårigheter och stödet till elever, med mindre inlärningsproblem, kan därför, enligt inspektörernas bedömning, bli otillräckligt.

Uppföljning och utvärdering av lärandet och kunskapsresultaten

Skolan använder sig av diagnostiska prov i årskurs 2 och nationella prov i årskurs 5. Eleverna har individuella utvecklingsplaner (IUP). Eleverna har också portfolio, där utvalda elevarbeten sparas som ett sätt att följa elevernas kunskapsutveckling. Vid utvecklingssamtalen skriver läraren tillsammans med eleven och föräldrarna ner vilka mål som eleven skall arbeta mot och vid nästa utvecklingssamtal utvärderas också dessa. Utöver nämnda två exempel menar lärarna också att de genom nationella prov, skriftliga och muntliga förhör och olika redovisningar har en relativt god kännedom om elevernas kunskapsnivå.

Inspektörerna bedömer att skolan har visat på olika metoder att följa upp elevernas kunskapsutveckling. Det saknas dock rutiner och en systematik i arbetet, vilket leder till att det varierar från lärare till lärare hur väl uppföljningen i realiteten fungerar. Dessutom är dokumentationen knapphändig och då framförallt i andra ämnen än svenska, engelska och matematik.

Inspektörerna bedömer att formerna för att följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling bör förbättras.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Enligt förordningen om kvalitetsredovisningen skall varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Västra Bodarna skolas kvalitetsredovisning och dess lokala arbetsplan är utformade utifrån en gemensam mall som är framtagen i kommunen. Redovisningen innehåller bland annat en beskrivning av verksamheten, resultatöversikt och en bedömning av kommunens prioriterade mål ”normer och värden” och ”kunskaper – utveckling och lärande”.

Lärarna har, genom en kvalitetsgrupp på skolan, ett stort ansvar för arbetet med dessa dokument. Enligt lärarna och rektorn har det skett en positiv utveckling med skolans kvalitetsarbete och de flesta lärare är överens om att processen vid framtagandet av dokumentet är till nytta för den egna verksamheten.

Inspektörernas bedömning är att skolans kvalitetsredovisning är innehållsrik och att den väl uppfyller författningarnas krav.

Skolledning och intern kommunikation

Förskola, skolbarnsomsorgen och skolan har en rektor. Rektorerna tillsammans med personal från förskola, fritidshemmet och skola bildar en ledningsgrupp, som träffas varannan vecka.

Västra Bodarna skola har senaste åren präglats av turbulens på rektorsposten. Detta främst då ordinarie rektor varit tjänstledig och det under en längre period har funnits en stor osäkerhet om vem som framöver skall leda skolans verksamhet. Under föregående läsår var det under en period tre rektorer från andra skolor som delade på rektorstjänsten. Det fungerade inte tillfredsställande och det blev sedermera en rektor på skolan med ett vikariatsförordnande fram till årsskiftet.

Efter årsskiftet har den vikarierande rektorn, enligt kompletterande uppgifter, fått ett förordnande som rektor i Alingsås kommun med placering på Västra Bodarne enhet.

Rektorn är lärarutbildad och har läst en ettårig ledarskapsutbildning i kommunens regi. Hon har också varit rektor tidigare under ett år på en annan skola.

Personalen framför att de saknat stöd och ledning i sitt pedagogiska utvecklingsarbete på senare år, främst beroende på rektorssituationen. Det har i sin tur lett till att lärarkåren på skolan till stora delar blivit självgående och inte fått den stöttning de anser sig behöva.

Inspektörerna bedömer att det saknas en kontinuitet och ett tydligt ledarskap på Västra Bodarna skola vilket bör förbättras. Rektorn har endast viss förtrogenhet med det dagliga arbetet vid skolan. Stödet och ledningen i det pedagogiska utvecklingsarbetet är bristfälligt, vilket delvis förklaras med att nuvarande rektor varit vikarie och inte heller har getts de rätta förutsättningarna.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Västra Bodarna skola har innevarande läsår 21 antal medarbetare, varav 15 är lärare med ansvar för undervisning. Av dessa har samtliga relevant lärarutbildning.

Skolans lärartäthet är 6,90 lärare per 100 elever. En specialpedagog är därutöver anställd på 60 procents omfattning.

Lärarna berättar att de i stor utsträckning utnyttjar varandras kompetens och att det är behoven som avgör hur länge en lärare följer en viss klass. Lärarna går ibland in och arbetar i fritidsverksamheten och fritidspersonalen hjälper ibland till i undervisningen.

Alingsås kommun ordnar central kompetensutveckling under rubriken "Betyg och bedömning", i denna deltar samtliga skolor i kommunen. Västra Bodarne enhet deltar dessutom tillsammans med de övriga skolorna i Hemsjö område i ett utvecklingsarbete kring värdegrunden. Vid intervju med lärarna anser de att kompetensutvecklingen fungerar bättre nu än tidigare och att skolan har avsatt cirka 1000 kronor per person och år som också skall gå till individuell kompetensutveckling.

Däremot framkom vid inspektionen att användandet av datorer var bristfälligt, trots att datortätheten enligt rektorn är bland de bästa i kommunen. Enligt rektorn beror detta troligtvis på att uppkopplingen varit mycket långsam, vilket i dagarna har åtgärdats för skolans del. En projektor har inköpts och det planeras bland annat för att rusta upp ett klassrum som benämns "Framtidens klassrum". Inspektörerna vill ändå påpeka vikten av att detta arbete fortsätter och att användandet av datorerna som ett hjälpmedel i undervisningen också framdeles ökar.

Västra Bodarna skola kan inte erbjuda eleverna undervisning i samtliga ämnen. För att ha slöjd, idrott och musik åker man buss till skolan i Ingared. Hem- och konsumentkunskap, samt språkval ges vid Gustav Adolfskolan i Alingsås.

Datum	Ort
2006-05-12	Göteborg

Patrik Nystedt
Karin Widlund